

De Huwynsbossen in Lichtervelde

Situering

De Huwynsbossen in Lichtervelde zijn zo'n 35 hectare groot en liggen op de grens met Hooglede-Gits, niet ver van de hoeve en het bos Ter kerst. Tijdens de dag van de aarde op 26 april 11. die we organiseerden met o.a. Natuurpunt waren beide bossen stopplaatsen tijdens de huifkar-, fiets en wandeltocht. De Huwynsbossen worden beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Ze liggen bovenop een lichte heuvel die de waterscheidingslijn vormt tussen de Leie en de Ijzer. Ten noorden van het bos stromen alle beekjes richting de Ijzer, ten zuiden naar de Leie. Door de hoogteligging van 45 meter boven de zeespiegel (Roeselare-centrum 20 meter) heb je ten noorden van het bos (ter hoogte van de Gentweg) een mooi panorama. In de verte zie je o.a. de kerk van Lichtervelde en het bos van Wijnendale liggen.

De naam Huwynsbossen verwijst naar François Huwyn, die in de eerste helft van de 18de eeuw eigenaar was van veel gronden en bossen in deze omgeving. Op de Ferrariskaart van 1780 werden de bossen dan ook aangeduid onder de verzamelnaam de Huwynsbossen. Heihoek, de andere naam voor deze plaats, verwijst naar heide en heischrale vegetaties. Andere namen als Bouckenhove (bouck betekent beuk) en Elsenruys verwijzen naar boomsoorten.

Geschiedenis

De Huwynsbossen maakten in de middeleeuwen nog deel uit van een langgerekt bosgebied ten zuiden van Lichtervelde, dat aansloot bij de bosgordel Beveren-Gits-Koolskamp. Vanaf de 10de eeuw werden delen van het bos omgezet in akkerland en weiland. Tot in de 18de eeuw onderging het landschap verder geen spectaculaire veranderingen. Volgens de Ferrariskaart bestonden de Huwynsbossen toen hoofdzakelijk uit loofhout. Tijdens de 19de eeuw werden ze gehalveerd ten voordele van akker- en weilanden. Alleen de natste en onvruchtbaarste bodems bleven bebost. Onder de Huwynsbossen zit de klei immers ondiep waardoor de gronden slecht gedraineerd zijn. Tijdens WO I werden nog eens grote delen van het bos gerooid. Na de oorlog werden de kapvlaktes opnieuw beplant met Douglasspar. Op de kaart van 1941 bleef uiteindelijk 25 hectare van de bossen over. De tweede

Wereldoorlog betekende het einde voor de Huwynsbossen. Na de oorlog waren vrijwel alle bestanden gekapt. Er ontwikkelde zich langs de Gentweg een forse houtkant van 700 m lang. In 1946 waren vele hectaren grond op de Heihoek eigendom geworden van barones Gilles de Pelichy Savina.

Ik "ontdekte" de Heihoek in de jaren tachtig via een natuurcursiefje van Marcel Gevaert in de Weekbode. Marcel Gevaert is één van de pioniers van de natuurbescherming in het Torhoutse. Hij vertelde in het cursiefje over het mooie landschap van de Heihoek, de houtkant en de aanwezigheid van bosplanten en veel bloeiende kruiden in de bermen. Ik fietste als tiener vaak naar het gebied met verrekijker en flora.

Na het overlijden van de barones in 1992 werden onder andere 40 hectare op de Heihoek te koop aangeboden. In 1995 kocht het Vlaamse Gewest 32 hectare. Zowel de aankoop als de bebossing verliep niet zonder slag of stoot. Bebossing in West-Vlaanderen was en is geen gemakkelijke zaak. De realisatie van het bos was niet mogelijk geweest zonder de tomeloze inzet van Theo Vitse van ANB en Peter Bossu (Lichterveldenaar van origine). Peter werkte indertijd nog voor vzw Natuurreservaten in het kasteel van de Blankaart en koos later voor de politiek (o.a. kabinet Vandelanotte). Via de pers en de andere kanalen duwde hij stevig aan de kar om dit bos te kunnen realiseren.

In 1996 werden de eerste gronden beplant door de leerlingen van de verschillende basisscholen van Lichtervelde. In 2004 werkte de gemeente Lichtervelde ook mee aan de verdere uitbreiding met het 'Kom op tegen Kanker'-bos. De laatste aanplantingen worden verwacht in 2010.

Natuurwaarden en beheer

Bij de bosaanplant werd gekozen voor een brede waaier van diverse soorten loofhout. Zwarte els, zomereik, populier, gewone es, linde, beuk en zoete kers behoren tot het soortenassortiment. Naarmate het bos ouder wordt, zal de ecologische waarde ervan toenemen. Er werden ook poelen aangelegd, die nu al gekoloniseerd zijn door libellen, waterwantsen, kikkers en padden. Bepaalde randdreeven zijn extra breed gehouden om een brede bosrand te laten ontwikkelen. Met het maaibeheer in randen en dreeven wil het Agentschap voor Natuur en Bos ook zeldzame schrale graslandsoorten als liggende vleugeltjesbloem, blauwe knoop en echte guldenroede meer kansen geven. Kleine graanakkertjes werden aangelegd om patrijs, kwartel, ringmus en rietgors in de winter van voedsel te voorzien. Een perceeltje met tamme kastanje levert de nodige palen voor afsluitingen. Ten slotte werden er ook een aantal proefpercelen met wilgen, een collectie

van wilde rozen en een hoogstamboomgaard aangeplant. De oude houtwal blijft het centrum van wat een prachtig bosgebied aan het worden is. In deze houtwal komt nog een mooie variatie aan bosplanten voor die langzaam maar zeker het naburige bos bevolken. Naast onder andere zomereik, berk, ratelpopulier, sleedoorn en beuk, groeien er onder meer bosviooltje, kamperfoelie en salomonzegel.

De Huwynsbossen vormen een van de weinige bosgebieden in een natuurarme regio. Ze zijn dan ook een toevluchtsoord voor tal van vogels, zoogdieren en insecten. Naast de algemene broedvogels zoals grasmus, tijtjaf, fitis, winterkoning, kool- en pimpelmees, is ook roodborsttapuit van de partij. Zangvogels verorberen maar al te graag het zaad van de brem. Natuurlijk vinden we er niet alleen zangvogels terug. Soorten als de gaai, patrijs, kwartel, torenvalk, boomvalk, sperwer, ransuil en steenuil hebben in de Huwynsbossen al een plekje gevonden. Ook zoogdieren vinden de weg naar de Huwynsbossen. Er worden geregeld zwerfende vossen waargenomen maar ook wezels, hermelijnen, konijnen, hazen, rosse woelmuizen en veldspitsmuizen hebben er hun stek. Soms pleistert er een ree. Kriebelbeestjes zijn vooral in de wegbermen en de niet-beboste gedeelten talrijk te zien. De laatste jaren is vooral een sterke opkomst van de tijgerspin merkbaar, naast het verschijnen van de zwerfende houtpantserjuffer en een groot aantal koninginnepages. De diversiteit aan ongewervelden is heel groot, met verschillende soorten vlinders, kevers, zweefvliegen, boktorren, sprinkhanen, libellen en spinnen.

Recreatie

Het gebied ligt ondertussen ook al op het pad van wandelaars, ruiters en mountainbikers. De mountainbikers passeren het bos via de WK2007-route, die start aan hoeve Ter kerst

Hooglede. Het Magrietenpad van 2 kilometer start aan de autoparking en laat je het bos ontdekken. Op de parking vind je ook een bakje met folders van het gebied. Volg hiervoor de paaltjes met gele koppen. Ook het Huwynspad, dat start aan de vakantiehoeve Bouckenhove in de Ridderstraat loopt door het bos en is zo'n 7,5 kilometer. Een deel van het bos, de Elf Gemeten, is aangeduid als speelbos, waar jongeren vrij kunnen ravotten. Na de wandeling kun je een ijsje likken of een abdijbier drinken in de zuivelhoeve de Bos-sneppie (Kortrijksstraat 16). Ook de hoeve Ter Kerst is op wandel- en fietsafstand van het bos.

Wim Marichal

Bron: Folder Huwynsbossen
zie www.natuurenbos.be

